

2024

SANSKRIT — HONOURS

Paper : DSCC-1

(General Grammar and Metre)

Full Marks : 75

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit – I

1. अधोदत्तेषु यथेच्छं पञ्च शब्दरूपाणि संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लिख्यन्ताम्। 1×5
- (a) पति + षष्ठी - एकवचनम्
(b) वधू + तृतीया - बहुवचनम्
(c) मधु + प्रथमा - द्विवचनम्
(d) वणिज् + सप्तमी - बहुवचनम्
(e) भूभृत् + पञ्चमी - एकवचनम्
(f) अस्मद् + चतुर्थी - एकवचनम्
(g) चतुर् + स्त्रियां - प्रथमा
2. अधोलिखितेषु यथाभिमतं पञ्च धातुरूपाणि संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लिख्यन्ताम्। 1×5
- (a) √वद् + लङ् - उत्तमपुरुषे एकवचनम्
(b) √दृश् + लृट् - मध्यमपुरुषे बहुवचनम्
(c) √स्था + विधिलिङ् - प्रथमपुरुषे बहुवचनम्
(d) √श्रु + लोट् - मध्यमपुरुषे बहुवचनम्
(e) √अस् + लट् - उत्तमपुरुषे द्विवचनम्
(f) √सेव् + लट् - उत्तमपुरुषे एकवचनम्
(g) √गम् + लृट् - प्रथमपुरुषे द्विवचनम्

Please Turn Over

(1000)

3. अधःप्रदत्तेषु यथाभिमतं पञ्च अव्ययानि अवलम्ब्य संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च वाक्यनिर्माणं करणीयम्। 2×5

- (a) अद्य
- (b) अन्तरेण
- (c) परितः
- (d) इव
- (e) ऋते
- (f) मा
- (g) शनैः

4. अधोरेखाङ्कितेषु पदेषु यथेच्छं पञ्चानां कारकविभक्तिप्रयोगः सकारणं सूत्रोल्लेखपूर्वकं निर्णयः। 2×5

- (a) द्रोणो व्रीहिः।
- (b) गोपः गां दुग्धं दोग्धि।
- (c) स मासेन व्याकरणम् अपठत्।
- (d) हरये रोचते भक्तिः।
- (e) प्रासादात् प्रेक्षते राजा।
- (f) शिशुना दुग्धस्य पानम्।
- (g) रुदति पुत्रे पिता प्राव्राजीत्।

5. अधोदत्तेषु पञ्चानां विग्रहवाक्यं प्रदाय समासनाम लिख्यन्ताम्। 2×5

- (a) निर्मक्षिकम्
- (b) पूर्वकायः
- (c) नखभिन्नः
- (d) पञ्चवटी
- (e) इन्द्राग्नी
- (f) कुम्भकारः
- (g) पाणिपादम्

6. (a) निम्नलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां सन्धिकार्यं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च करणीयम्। 1×5

- (i) साधु + उक्तम्
- (ii) पितृ + इच्छा
- (iii) सन् + अच्युतः
- (iv) तत् + जीवनम्
- (v) लते + एते
- (vi) आविः + कृतम्
- (vii) ते + आगच्छन्ति

(b) अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां सन्धिविच्छेदः संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च करणीयम्। 1×5

- (i) प्रातरपि
- (ii) वाग्घरिः
- (iii) गवेन्द्रः
- (iv) विभवेहि
- (v) कस्मिंश्चित्
- (vi) पतञ्जलिः
- (vii) पितारक्ष

7. अधःप्रदत्तेषु यथाभिमतं पञ्चानां परिनिष्ठितरूपं प्रदेयम्। 1×5

- (a) √भज् + क्तिन्
- (b) अग्नि + ढक्
- (c) सुहृद् + अण्
- (d) √दृश् + शतृ
- (e) √दा + तव्य
- (f) √ग्रह् + क्त्वा
- (g) अनु-√वद् + ल्यप्

8. अधोलिखितेषु पञ्चानां व्युत्पत्तिः निर्णया।

1×5

- (a) कृति
- (b) शयान
- (c) उच्छ्रा
- (d) विजित्य
- (e) स्मरणीय
- (f) पाणिनीय
- (g) वोढुम्

9. निम्नलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां शुद्धरूपं समुल्लिख्य वाक्यानि पुनः लिख्यन्ताम्।

2×5

- (a) नायं भोज्यं मम रोचते।
- (b) वर्षायां पन्थाः पिच्छिलो भवन्ति।
- (c) विपदे भगवन्तं स्मरति नराः।
- (d) वनात् निकषा नदी वर्तन्ते।
- (e) मे मनसि सुखो नास्ति।
- (f) गृहम् आगत्वा दधिं भुङ्क्ते बालकः।
- (g) रजके वस्त्रं ददति माता।

10. निम्नलिखितानां यथेप्सितं पञ्चानां विकल्परूपाणि लिख्यन्ताम्।

1×5

- (a) मत्याम्
- (b) तव
- (c) तुभ्यम्
- (d) अस्मान्
- (e) अष्टाभिः
- (f) शृण्वः
- (g) चिनुमः